

5-6. évfolyam

Sárkányok az irodalomban

A sárkánytípusnak megfelelő szépirodalom – minden csapattag olvassa el!

Sárkánytípusok:

- a. Népmeséink sárkányai: Fehérlófia (tk.), Az égig érő fa (kvt.kölcs)
- b. Mondák sárkányai: Szent György legenda (fénymásolatban csapatonként)
Báthoryak, A csökmői sárkányhúzás (fénymásolatban csapatonként)
- c. Tényleg sárkány? Szerethető sárkányok: Süsü, www.dia.hu [Csukás István digitalizált gyermek- és ifjúsági művei](#) Az utolsó sárkány(fénymásolatban) Mesebeli évnnyitó (fénymásolatban)

Csapatok feladatai:

1.Név választása a csapat számára

2.Egyenruha (pl.: azonos színű póló rátűzött motívummal), vagy jelvény , vagy címer ,vagy bármilyen kreatív közös ismertetőjel

3.Csapattagok feladatai:

zölddel: a kerületi könyvtárban ez lesz a feladatod az óriás társas játék ideje alatt

pirossal: házi feladatként csináld meg, és hozd magaddal a könyvtárba!

1. gyerek:Szóvivő – **fogalmazást ír, előadást tart a játék napján maximim 2 percben1. feladatként**
2. gyerek:Rajzoló - A **sárkányrajz elkészítője, a könyvtárba ő hozza el, és bemutatja**
3. gyerek:Idő felelős, - **telefon segítségével a bábuk(a csapattagokat) a játékmezőre állítja, méri a csapat játékidejét, + ő a titkosírás felelőse – ő felel azért, hogy csapata megfejtse a rábízott titkosírást**
- 4.5.6. gyerek: **könyvkeresők. –ők fogják megoldani a könyvkereső feladványokat, és ők válaszolnak a feltett kérdésekre**

Hf: sárkányok a természetben – internetről tájékozódj!

4.gyerek: **Hf: sárkányok a természetben : sárkánygyümölcs, sárkányfű, lapos sárkánybogár**

5.gyerek: **Hf:természeti képződmények Sárkány-tó , Sárkánykút-Orfű, Kék Sárkány-folyó**

6. gyerek:**Hf :Legendás sárkányvilág**

7.**Activity „előadó” – körülír, rajzol, mutogat activity feladványokat –Hf.:közmondások**

8.gyerek: **Gyűjts érdekességeket a sárkányokról! Ismertess egy érdekességet!Jámborné Balog Tünde:**

Zsebsárkányológia (2016 május Szitakötő)

9.gyerek:Joker: ha épp az illető a játékmezőn áll, beugrik helyette

Segítő kérdések a fogalmazásokhoz:

I. Népmeséink sárkányai: Fehérlófia, Az égig érő fa

- 1.Ho l él (melyik világban)? Milyen épületben lakik a sárkány?
- 2.Kikkel él?
- 3.Milyen viszonyban van velük?
4. Hogyan táplálkozik?

5. Mi jelzi hazaérkezését?
6. Hogyan közlekedik?
7. Honnan van a táltosa?
9. Hogyan küzd ellenségével?
10. Betartja-e ígéreteit?
11. Külseje (fejek száma, ruházata, kinézete)
12. Belső tulajdonságok. Tetteiből mire következtetsz?
13. Mi a sárkány szerepe a mese hőséneke szemponyjából?

AZ ÉGIG ÉRŐ FA

Volt, ahol volt, nem tudom, merre volt, de valahol mégis volt, volt egyszer egy öreg király, s annak egy igen-igen szép leánya. Bezzeg volt is kérője a királykisasszonynak, de mennyi! A világ minden tájékáról jöttek az öreg király udvarába dali királyfiak, mindenféle hecke-ficki hercegek, de a királykisasszonynak egy sem tetszett. Azt mondta valamennyinek, hogy ő, míg a világ világ lesz, férjhez nem megy, el nem hagyja az ő édes apjaurát. Az öreg király örült is, búsult is ezen a beszéden. Örült, mert erősen szerette egyetlen leányát; búsult, mert elgondolta, hogy ha meghal, árván marad ez a gyenge virágszál, s az a sok haragos királyfi még elveszi tőle az országot. Mondta is sokszor a leányának:

- Gondold meg jól a dolgot, édes leányom! Mi lesz veled, ha én meghalok?

A királykisasszony nem szólt ilyenkor semmit, csak kiment a virágoskertbe, amilyen szépséges kert nem volt a világon. Ott sírdogált, kesergett magában: „Istenem, Istenem, hogy hagyjam itt ezeket a szép virágokat!”

De nemcsak a virágokat sajnálta a királykisasszony. Volt a kert kellős közepén egy fa - hiszitek, nem hiszitek -, éppen az égig ért. Ó bizony nem megy férjhez, mert szentül tudja, hogy ilyen kert s ilyen fa kerek e világon nincs!

- Ne félj, ne félj, kis kertecském, ne félj, ne félj, égig érő fám, nem hagylok el soha ez életben! - mondotta a királykisasszony.

Haj, kerekedék nagy, erős fergeteg, ahogy ezt mondá, felkapta, megforgatta, s úgy fölrepítette a magas levegőébe, hogy híre-pora sem maradt a kertben. Nem búcsúzható el szegény feje sem az apjától, sem a virágoskertjétől. Egy szempillantás múlva elpusztult a fergeteg, sütött a nap nagy hevesen, s amennyi virág volt a kertben, mind lekajladt, elhervadt, mintha forró-meleg vízzel leöntötték volna. Lemegy az öreg király a kertbe, látja a rettentő nagy pusztulást, kiabálja a leányát:

- Hol vagy, leányom, hol vagy?! - de kiabálhatott, a királykisasszony nem felelt.

Összeszaladtak az udvarbéliek, keresték, tűvé tették a kertnek, az udvarnak, a palotának minden zegét-zugát, de sehol nem találták.

- Bizonyosan elrabolták - mondá egyik-másik.

- Talán a föld nyelte el! - találgaták az emberek.

Sírt az öreg király, mint egy kicsi gyermek, majd megszakadt szíve a nagy, erős bánattól. Kerestette, kurrentáltatta* az egész országban, még azon is túl, egyetlen leányát s fele királyságát ígérte annak, aki visszahozza. De azt ugyan kereshették, meg nem találták.

Na, telt-múlt az idő. Egyszer a király azt látja álmában, hogy leányát, mikor az a nagy fergeteg volt, a forgószelel felkapta, felvitte az égig érő fára, ottan is a kilencfejű sárkány várába. Ha meg nem szabadítják, a sárkány még feleségül veszi.

Még csak ez volt az igazi búbánat. Mert az égig érő fának - csak tudjátok meg - akkora levelei voltak, hogy mindenik elfért egy ország. Hát aztán ki tudná azt megmondani, hogy melyik levélen van a kilencfejű sárkány vára!

Mindegy, na. Megint kihirdették, hogy a királykisasszonyt az égig érő fára vitte a forgószelel, ott van a kilencfejű sárkány várában, s aki onnét lehozza, annak adja a király a lányát s fele királyságát, holta után az egészet!

Hiszen csak ki kellett ezt hirdetni, jöttek a királyfiak, hercegek, grófok, bárók s minden nemzetségbéli vitézek, csak úgy nyüzsögtek az udvarban. Jöttek bizony, de lefittyent orral el is mentek, mert a fának még a közepéig sem tudtak felmászni: nagy szégyenkezéssel visszafordultak. Volt az udvarban egy kis kondásfiú, aki sokszor látta föl s le mászni a cifra gúnyás vitézeket.

- Istenem - sóhajtott a fiú -, ha megengedné a király, én is szerencsét próbálnék!
Ahogy ezt mondá, csak hozzá dörgölődzik egy kis malacka, s azt mondja neki:

- Hallod-e, te kondásfiú! Te mindig jó voltál hozzám, mostan meghálálom. Menj a királyhoz, s jelentsd, hogy te fölmászol az égig érő fára, s le is hozod a királykisasszonyt. Hanem kívánd tőle, hogy elébb ölesse meg a csonka szarvú bivalyt, s csináltasson a bőréből hét pár bocskort s hét rend gúnyát! Te aztán addig menj fölfelé, míg a hét pár bocskor s hét pár gúnya le nem szakad rólad. Akkor érsz egy elényülő ághoz, azon menj végig, lépj rá a legelső levélre: azon van a kilencfejú sárkány vára. Egyebet nem mondok, a többi a te dolgod.

A kis malac hirtelen bévegyült a csorda közé, egy szót sem szólt többet, azt is lassan mondta. A kondásfiú pedig gondolta magában: egy életem, egy halálom, Isten neki, megpróbálom, s ment egyenesen a király elé. Köszönt illendőképpen s elémondá, hogy mit akar.

Hej, csak hallottátok volna, mekkorát kacagott a király! A szívét facsarta a nagy búbánat s keserőség, de mégsem tudá megállani a kacagást.

- Mit mondasz te, emberizink,* te?! - kérdezte a kondásfiútól, mintha nem jól hallotta volna, amit az elébb mondott.

- Én azt, fenséges királyom, életem, halálom kezébe ajánlom, hogy felmászok az égig érő fára, s vissza nem jövök a királykisasszony nélkül.

Ott ült a király mellett az udvari bolond is. Kérdi tőle a király:

- No, te bolond, hát te mit szólsz ehhez a bolond beszédhez?

- Azt - mondá a bolond -, hogy fogadd fel ezt a macskabékát* vicebolondnak.

De már erre megmérgeződött a kondásfiú. Azt mondta a királynak:

- Felséges királyom, ne hallgasson a bolondra, mert bolond likból bolond szél fú.

Ölesse le a csonka szarvú bivalyt, csináltasson nekem hét pár bocskort s hét rend gúnyát, s húzassa a fejemet karóba, ha a királykisasszony nélkül visszatérek!

„Hm - gondolá a király -, ez már mégsem tréfabeszéd!” Azt mondta hát a kondásfiúnak:

- Jól van, fiam, János, úgy lesz, ahogy kívánod, de azt megmondom, úgy essél le a fáról, hogy törjék is ki a nyakad, mert különben a hóhérrel töretem ki.

János megköszönte a király jókívánságát, s ahogy kész volt a hét pár bocskor s hét rend gúnya, egy nagyot fohászokodott, kicsi baltáját belevágta a fába, nekilődült a nyelénél fogvást, azután feljebb vágta baltáját, s egy szempillantás múlva úgy elveszett a rengeteg nagy levelek közt, hogy emberi szem nem látta többet.

Hét nap s hét éjjel folyton-folyvást mászott, kapaszkodott, rugaszkodott, hol itt lógott, hol ott lógott, míg a hetedik pár bocskor s a hetedik rend gúnya is le nem szakadt róla. Ekkor - éppen ahogy a malacka elémondotta - egy végtelen hosszú eléhajló ághoz ért. De az az ág olyan vékony volt, mint a karom, még annál is vékonyabb. Nem sokat gondolkozott: hasra feküdt, s úgy csúszott elébb, elébb. Hajladozott az ág erre, hajladozott arra - hej, ha letörik! -, ízzé-porrá törik minden csontikája!

„János, János, térülj vissza!” - mondogatta magában, de ezt csak úgy mondta, ő bizony nem térül vissza, ha már eddig eljött. Ahol, ni! Már itt is van az ágnak az első levele, éppen csak egy jó ugrásra tőle. Nekifohászokodott, behunyta a szemét - szervusz, világ! -, ráugrott a falevélre, hogy csak elterült rajta, mint egy kecskébeka. No, csakhogyan itt van!

Bezzeg elállt szeme-szája, mikor széjjelnézett. Hát itt éppen olyan ország van, amilyen odale. Volt itt minden: erdő, mező, falu, város, patak, folyó, tenger, csak embert nem látott, de akkorát sem, mint egy ütés tapló.*

Ment, mendegélt János erdőkön, mezőkön, hegyeken, völgyeken által, s a hetedik napon egy gyémántpalotához ért. No, hanem ilyen palotát sem látott még.

Kakassarkon forgott, hétezer ablaka s hétezer garádicsa volt. De olyan sebesen forgott, mint a forgószél, még annál is sebesebben. Mire egy garádicsra rá akart lépni, már a más oldalon forgott az, s ha nekiszökött, úgy visszaesett, hogy döngött a föld alatta.

- Úgy-é - rikkantott János nagy mérgesen -, nekem is van eszem, hé! - Fogta a baltáját, hirtelen belevágta egy garádicsba, s annál fogvást szépen fölsétált a gyémántpalotába.

Hát a királykisasszony már messziről szaladt elébe nagy lelkendezéssel.

- Jaj, édes kicsi Jánoskám, hogy jövel ide, ahol a madár sem jár?!

Mondá János:

- Azt bizony ne kérdezgesse a kisasszony, hanem jöjjön velem az édesapjához!

- Jézus Mária, Szent József! Ki se ejtsd többet a szájadon, mert ha meghallja a kilencfejű sárkány, vége az életünknek.

Jött is a sárkány egyszeribe, szakadt a láng mind a kilenc szájából. Kérdi a királykisasszonyt:

- Hát ez az emberizink mit keres itt?

- Ó, lelkem, sárkányom - könyörgött a királykisasszony -, ne bánts ez a fiút! Az én kicsi inasom volt, s feljött utánam, hogy engem szolgáljon.

- Jól van, jól - morrogott a sárkány -, meghagyom az életét, de majd én is adok neki dolgot, hadd látom, fele kár-e vagy egész, amit eszik.

Volt a sárkány istállójában egy girhes-görhes, sánta ló, s a sárkány azt parancsolta Jánosnak, hogy csak kúrálja* ezt a lovat, de úgy kúrálja, hogy ha valamit kér tőle, mindég egyebet adjon neki, máskülönbén az életével játszik.

„Hiszen ez könnyű dolog!” - gondolta János, s mindjárt ment az istállóba. Na, még ilyen lovat sem látott, mióta a világon van. Csak a csontja meg a bőre volt, s a lábára sem tudott állani, feküdt a hídláson,* s nyögött a szegény pára, nyögött keservesen. Jánoska sarjút tett elébe, de rá se nézett. Zabot vitt neki, az sem kellett. Biztatta jó szóval:

- Egyél, te szegény pára, egyél! - de egy szál sarjú, egy szem zab nem sok, annyit sem evett.

Egyszer csak megszólal a ló:

- Látom, hogy jó szíved van, te fiú, de hiába kínálsz engem sarjúval, zabbal, ez nem nekem való. Égő parázs az én abrakom, de a gazdám nem ad. Azt akarja, hogy megdögöljek, mert csak én tudom a titkát: hogy s mint lehetne őt elpusztítani.

- Hát mit adjak? - kérdezte Jánoska.

- Égő parazsat, fiam, de sokat.

- Igen, de a sárkány azt mondta, hogy mindig mást adjak, mint amit kívánsz.

- No bizony, ha mást adsz, nem is viszed haza a királykisasszonyt - mondotta a ló.

Egyéb sem kellett Jánoskának. De már akkor ad ő mindent, amit a ló kíván.

Mondta is a lónak:

- Na, te szegény pára, kívánj akármit, megteszem!

Mondá a ló:

- Csak azt kívánom, hogy vasárnap, mikor a sárkány a kisasszonnyal templomba megy, te maradj itthon, a favágón gyújtsd meg a kazlat, a többit csak bízd rám.

Alig várta János, hogy templomba menjenek, meggyújtotta a kazlat, s mikor leégett, vitt a lónak egy lapát parazsat. Még meg sem szusszant, mind egy falásig megette, s abban a minutában lábra is állott. Ment egyenesen az udvarra, s ott azt a temérdek sok parazsat megette, de úgy, hogy még a hamut sem hagyta meg.

Jánoskának a szeme-szája elállott a nagy álmélkodástól. De hát még akkor ámult-bámult istenigazában, mikor nézi, nézi, s hát látja, hogy a ló szőre ragyog, mint az arany, a bordája egy sem látszik, s nem is négy lába van ennek a lónak, hanem öt. Megrázkódott, nagyot fújt a ló most, de bezzeg káprázott Jánoskának a szeme.

Olyan gyönyörűsége aranyászórú paripa lett belőle, hogy a napra lehetett nézni, de már aztán erre nem. Azt mondta Jánoskának:

- Na, te legényke, jótétel helyébe jót várj! Hallgass reám! Szaladj le a pincébe, van ott egy nyereg, egy kantár s egy kard, hozd fel hamar!

Szaladt Jánoska a pincébe, veszi a nyeret, kantárt, kardot, de mikor éppen ki akart serülni* az ajtón, jó a sárkány nagy derendóciával,* megállítja Jánoskát.

- Megállj, hé! Hová viszed ezt a lószerszámot? Meghalsz most, de mindjárt!

Ki is kapta egybe Jánoska kezéből a kardot, s le akarta nyisszantani a nyakát.

- No, te emberizink - mondotta a sárkány -, búcsúzz az élettől, mert megcsaltál!

- Ne ölj meg, hagyd meg az életemet - könyörgött Jánoska -, nem csallak meg többet!

- Megöllek, te emberizink, hanem elébb még megiszunk egy kupa* bort a búneidért!

Mindjárt eresztett egy kupa bort a legnagyobb hordóból, töltött magának s Jánosnak is, aztán biztatta:

- Igyál, te emberizink, többet úgysem iszol.

Ittak egyet, de Jánoska csak könyörgött tovább:

- Hagyd meg az életemet, kilencfejű sárkány, nem csallak meg többet!

Mondá a sárkány:

- Nem hiszek neked, János, de igyunk még egy kupa bort az én bűnömért is. Ittak még egy kupa bort. Hát - Uram, Jézus Krisztus! - egyszerre csak elkezdett táncolni a sárkány, nagyokat rikkantott: „lábam ide, nem oda!” - s addig ide, addig oda, elterült a földön, s aludt, mint a bunda.

De bezzeg szaladt Jánoska esze nélkül! Jól levághatta volna a sárkánynak mind a kilenc fejét, de már az udvaron volt, mikor erre gondolt. Mondja az ötlábú lónak az esetét.

- Csak hamar nyergelj s kantározz; jól tetted, hogy nem nyúltál hozzá - mondá a ló.

- Mikor egy fejét levágtad volna, egyszeribe felébred, s vége lett volna az életednek. Jánoska hirtelen fölnyergelte az ötlábú lovat, fölpattant rá, s csak azután kérdezte:

- Hát aztán hová s merre, édes lovam?

- Az erdőbe, kicsi gazdám. Ott van egy vaddisznó, annak a fejében egy nyúl, nyúl fejében egy iskátulya, * iskátulyában kilenc lódarázs. Ebben a kilenc lódarázsban van a kilencfejű sárkány ereje, ha ezeket elpusztítjuk, annyi ereje sem lesz a sárkánynak, mint egy szopós gyermeknek.

Eközben elindult a ló sebes vágatással, s mire Jánoska egyet szólhatott volna, ott is voltak az erdőben.

- No, kicsi gazdám, itt vagyunk. Ahol ni, már jó is a vaddisznó.

Jött bizony, egyenest nekik tartott. Vicsorgatta az agyará, felállott a két hátulsó lábára, s úgy rugaszkodott nekik, hogy levágja. De az ötlábú lónak nemhiába volt öt lába, úgy ódalba rúgta a vaddisznót az ötödik lábával, hogy egyszeribe felfordult.

Nosza, Jánoskának is megjött a kurázsija, kirántotta a kardját, s úgy találta fejbe vágni a vaddisznót, hogy csak kétfelé vált a feje, s uccu neki! kiugrott belőle egy nyúl. Hipp-hopp, utána! Szaladt a nyúl, mint a szél, de még sebesebben az ötlábú ló, s mikor utolérte, úgy megrúgta az ötödik lábával, hogy a szegény nyulacska mindjárt szörnyethalt. Jánoska most már leszállott a lóról, kettéhasította a nyúl fejét, s hát csakugyan benne volt az iskátulya, iskátulyában is benne kellett lenni a darazsaknak, mert zúgtak, dongtak, zakatoltak benne, mintha ördög bújt volna beléjük. Jánoska nem sokat teketóriázott, letette az iskátulyát egy lapos kőre, vett egy másik lapos követ, s azzal úgy ráütött az iskátulyára, hogy se iskátulya, se darázs.

- No, kicsi gazdám - mondá az ötlábú ló -, most már mehetünk haza bátran, ne félj a kilencfejű sárkánytól.

Hát csakugyan, amikor hazaértek, ott feküdt a sárkány a pincében, annyi ereje sem volt, mint egy beteg légynek.

- Megöled az erőmet, úgy-é? - mondá Jánoskának, mikor meglátta.

- Meg én, de megöllek most téged is, a királykisasszonyt pedig hazaviszem.

- Ne ölj meg! - könyörgött a sárkány. - Vidd haza a királykisasszonyt, s vele ami kincset találsz, mind elviheted.

- Nem kell nekem a te kincsed - mondá Jánoska, s levágta a sárkánynak mind a kilenc fejét, nehogy többet lábra állhasson.

Azzal szaladt fel a királykisasszonyhoz, s elbeszélte, hogy mi mindent nem csinált, amióta nem látták egymást.

- Jaj, lelkem, Jánoskám - örvendett a királykisasszony -, nem is leszek én másé, csak a tied, akár itt maradunk, akár hazamegyünk!

Azt mondá Jánoska:

- De bizony itt nem maradunk, majd csak visszamegyünk valahogy.

Meghiszem azt, ha olyan könnyű lett volna! De csak most jutott eszébe

Jánoskának, hogy milyen vékony ágon csúszott ő ide. Ő csak visszacsúsznék valahogy, de a királykisasszony leszédül az ágról, bizonyosan leszédül.

„Mit csináljak? mit csináljak?” - tűnődött, búcsálódott* Jánoska, s sétált föl s alá az udvaron nagy bánan. Egyszerre csak elébe áll az ötlábú ló, s kérdi:

- Min szomorkodol, kicsi gazdám?

Mondja Jánoska, hogy min szomorkodik.

- Azon bizony egyet se szomorkodj, hallod-e! Üljetek fel a hátamra, s a többit bízzátok reám!

No, ha úgy, hát fel is ültek az ötlábú ló hátára.

- Most hunyjátok be a szemeteket! - mondá a ló.

Behunyták.

- Most nyissátok ki!

Kinyitották.

Hát ott vannak az öreg király udvarában. Mentek föl a palotába, egyenest a király szobájába.

Hej, Istenem, az öreg király már halálán volt, de mikor meglátta a leányát, felszökött az ágyból, s ha meg nem fogják, mindjárt táncra kerekedik. Egyszeribe papot hívatott, s a fiatalokat összeadatta. Csaptak hét országra szóló lakodalmat. Hét nap s hét éjjel folyton-folyvást ettek-ittak, táncoltak. Én is ott voltam, s addig táncoltam, míg a sarkam hátrafordult, aztán megfutamodtam hátrafelé, s úgy elszaladtam eléfelé, hogy mézeskaláccsal sem tudtak visszacsalogatni. Aki nem hiszi, járjon utána.

II. Szent György legenda, Báthoryak, Csökmői sárkány

hiedelemmondák:

1. Milyen a sárkány külseje? (testrészei, bőre, színe)
2. Hol lakik?
3. Mi a legfőbb tevékenysége?
4. Milyen belső tulajdonságokra lehet ebből következtetni?
5. Melyik híres család címermondája őrzi a sárkányküzdelmet?
6. Miről nevezetes a csökmői sárkány legyőzője?

garabonciás lova:

1. Milyen viszonyban áll az időjárással?
2. Honnan származik ez a sárkány?
3. Ki neveli fel?
4. Írj egy székelyföldi és egy hajdúsági példát a népi szóhasználatból az időjárással kapcsolatban!
5. A néphit szerint ki láthatja meg a sárkány által őrzött kincset

Sárkányölő Szent György

1. Hol lakik?
2. Írd le külső, belső tulajdonságait!
3. Jellemezd a sárkányölő hőst!

Szent György legendája

A források szerint a római hadsereg magas rangú tisztje Kappadóciából (Törökország keleti része) származott. 305-ben mártírhálált szenvedett Diokletian idejében. Már az 5. században úgy tisztelték Szent Györgyöt, mint a keresztény bátorság jelképét. Tiszteletére számtalan templomot építettek. A görög-katolikus egyház a „katonaszentek” közé sorolja, és „vasszentnek” nevezi, mivel oly sok kint szenvedett el. Szent György életéről sok legenda született. A legismertebb közülük, mely egy sárkánnyal vívott harcról szól, csupán a 11-12. században keletkezett, főleg a keresztes lovagok körében volt népszerű, egészen a 19. századig.

Élt egy tóban, Líbia Silena nevű városának kapui előtt egy rettenetes sárkány. Ha éhes volt, egészen a városfalig hatolt, és mérgező leheletével úgy megrontotta a levegőt, hogy sokan behaltak. A lakók úgy döntöttek, hogy minden nap két bárányt tesznek a tó mellé, hogy e csapást megszüntessék. Amikor alig volt már bárány a környéken, azon tanakodtak, hogyan lakassák jól a szörnyeteget. Végül megegyeztek abban, hogy minden nap egy bárányt és egy embert áldoznak föl. Sorsot húzva döntenek majd el, hogy férfi vagy nő, szegény vagy gazdag legyen-e az áldozat. Egyik nap a király lányára került a sor. A király keservében kegyelemért esedezett a népéhez. Aranyat, ezüstöt, fele királyságát ígérte, ha megkíméli lányát. Erre mérgesen így szólt a nép a királyhoz: „Oly sok gyermekeinket veszítettük el, te pedig megtartanád lányodat?” Még azzal is fenyegetőztek, hogy megostromolják a várat, és erőszakkal viszik el a királylányt. Amikor a király észrevette, hogy népe komolyan beszél, nyolc nap haladékot kért, hogy lányától búcsút vehessen. Ez a kívánsága teljesülhetett.

A nyolcadik nap reggelén összegyűltek a városlakók, és a lány átadását követelték. A királylány sírva elköszönt szüleitől, és királyi öltözetben, egyedül ment el a tóhoz. Ott leült egy kőre, sírva, keseregve várta a sárkány érkezését. Éppen arra lovagolt Szent György, és meghallotta a kesergést, leszállt a lóról, odament a lányhoz és megkérdezte, miért búslakodik. A lány így felelt: „Nemes lovag, menekülj erről az

átkozott helyről, különben velem halsz, mert mindjárt jön a sárkány, hogy megegyen!” Azonban György így válaszolt: „Bízzál bennem, és én Isten nevében megsegítelek.”

Miközben még egymással beszélgettek, sziszegve előkészült a sárkány a vízből. György ekkor fölpattant a lovára, keresztet vetett, és bátran vágtatott a szörnyeteg felé. Lándzsájával úgy megsebesítette a sárkányt, hogy az földre hullott. A királylányhoz pedig így szólt: „Vesd le övedet és kösd az állat nyakára. Szelíd kutya módjára fog követni téged.” Amikor a város lakói meglátták a szüzet és a sárkányt, rémületükben felkiáltottak és menekülni akartak. Azonban György ezt mondta: „Ne féljete, mert Jézus Krisztus küldött engem hozzátok, hogy megszabadítsalak titeket a sárkánytól. Ezért higgyetek Istenben és keresztelkedjete meg, akkor megölöm a szörnyeteget.” Erre megkeresztelkedett a király, a lánya és az egész népe. Négy pár ökör kellett a sárkány tetemének elvontatásához. A király pedig arannyal és ezüsttel halmozta el Györgyöt, aki azonban mindent szétosztott a szegények között. Még egy ideig a városban maradt, prédikált, megkeresztelte az embereket és jótetteket hajtott végre. Végül a lakók minden kérésének ellenére tovább akart lovagolni. De előtte még átölelte királyt, sok jó tanáccsal látta el, és továbbállt, hogy segíthesse a szegényeken, az elnyomottakon, és hogy hirdesse a kereszténységet.

Szent Györgyöt általában lóval, piros kereszttel egy fehér zászlón, pajzzsal és lándzsával, a sárkányt öle ábrázolják. A bajban segítő 14 szentek közé tartozik, átkok, nehéz helyzetek, lelki vívódások, háborús veszélyek és szerencsétlenségek esetén könyörögnek hozzá. Számos lovagi rend, ország, város, valamint a cserkészek, parasztok, lovak és háziállatok védőszentje. A művészek, pintérek, puskaművesek, lovaglók, nyergesek, katonák és fegyverkovácsok is mint segítőjüket tisztelik Szent Györgyöt. A parasztok gazdag hagyományokkal rendelkeznek Szent György ünnepével kapcsolatban: Szent György-lovaglás és a lovak megáldása.

A csökmői sárkány

Történt úgy 1770 körül, hogy egy békési csaló, tudományos nevezetes Csuba Ferke már sokszor került börtönbe "varázslásért". Hogy bosszút álljon az őt letartóztatókra, cselt eszelt ki. Elhitette velük, hogy meg tudja szerezni a csökmői sárkány kincsét 500 forintért. A falu emberei kimentek vele a domboldalra, ahol előtte gondosan elrejtett köveket és csontokat. Mondta nekik először el kell pusztítani a sárkányt, aztán övék a kincs. Megmutatta nekik a kötelet amit húzniuk kell - a másik végét a dombon lévő fák tetejére kötötte, és vödörket aggatott az ágakra hogy "bömböljön" a sárkány. Amikor már nagy munkában voltak megszólalt: "Úgy húzzák azt a kötelet, hogy aki más ember feleségével hált az vigyázzon mert azt felfalja a sárkány, annak jó lesz innen elkotródni míg nem késő!". Az emberek futásnak eredtek, Csuba Ferke pedig a pénzzel együtt eltűnt, többé sosem látták. Bottal üthették a nyomát. Utána évtizedekig bicskát rántottak a csökmőiek ha "sárkányhúzó" hívták őket.

III. Szerethető sárkányok

Tényleg sárkány? Szerethető sárkányok: Süsü, Az utolsó sárkány, Mesebeli évnnyitó

1. Hol él?
2. Hogyan kerül kapcsolatba az emberekkel?
3. Milyen a külseje?
4. Milyen belső tulajdonságai vannak?
5. Mit szeret enni és inni?
6. Mit nem szeret enni és inni?
7. Mire vágyik?

Közmondások:

- a., Sárkánytejen hizott.
- b., Nem öli meg a sárkányt.
- c., Sárkányt ölt az apja.

- d., Sárkánytejet ivott.
e., Úgy megy neki, mint a hétfejű sárkány .
f., Sárkányt ereszt.
-

Segítő szövegek a feladatok megoldásához:

1. Legendás sárkányvilág /Szitakötő 34. szám/ Kricsfalussy Beáta(fénymásolatban csapatonként)
2. Jámborné Balog Tünde :ZSEBSÁRKÁNYOLÓGIA (fénymásolatban csapatonként)

1. Legendás sárkányvilág /Szitakötő 34. szám/Kricsfalussy Beáta

A sárkány az egyik legősibb mitikus lény, ezért a világ szinte összes kultúrájában ismertek a róla szóló legendák.

Régi természetkönyvekben a gyíkok és kígyók mellett a sárkányok életmódját is leírták. Úgy gondolták, fajtától függően 30–120 cm-es, jellemzően az anyasárkánnyal megegyező színű tojásból kelnek ki, testüket kemény pikkelyek borítják, pupillájuk függőleges. Megemlítik, hogy egyes példányok képesek farkukkal megfojtani egy elefántot. A baziliszkusz egyetlen pillantása és mérgező lehelete is halálos az emberre.

Az évezredek folyamán Földünk minden táján kerültek elő hatalmas, megkövült csontmaradványok, amelyeket — hiszen még nem tudtak a dinoszauruszokról —sárkánymaradványoknak vélték. Az ősi Kínában a feltárt „sárkánycsontoknak” gyógyhatást tulajdonítottak. A tiltó rendeletek ellenére a hagyományos kínai orvoslásban napjainkban is használnak „sárkányport”.

Az ókori görögök és rómaiak a sárkányt az erő szimbólumaként és a Föld titkának ismerőjeként tisztelték, félelmetes és jó tulajdonságokkal egyaránt felruházták. A római lovasság katonai jelképe volt a sárkánylobogó. Az ókori kelták harci eszközeit sárkányábrázolások díszítették, Wales zászlaján vörös sárkány látható.

A kereszténység elterjedésével a sárkány a bűn és a Sátán jelképe lett, leküzdése a bűn legyőzését jelentette. Sárkányölő Szent György legendája jól ismert. El tudjátok mondani, miről szól a legenda?

A rettenetes sárkányok gyakran okádtak tüzet. Ennek eredete valószínűleg összekapcsolódik a középkorban ábrázolt pokol kapujával, amit gyakran egy hatalmas szörny tüzes, füstölő szájához hasonlítottak.

A középkori, sárkánylegyőzésről szóló hősköltevényekből tudjuk, hogy a sárkányvérbe mártott karddal gyógyíthatatlan sebet lehet ejteni. Sebezhetetlenné válik, aki sárkányvérben fürdik, és képes lesz a jövőbe látni. A sárkányfog szerencsehozó talizmán, szükség esetén a földre ültetett fogakból bronzba öltözött, felfegyverkezett katonák „kelnek ki”.

A kelet-ázsiai kultúrában a sárkány a boldogság, a hatalom, a nemesség, az istenség szimbóluma. A víz, a tavak, folyók, tengerek ura. Gyakran él vizek mélyén, de minden tavasszal mennydörgés közepette az égbe száll, hogy esőhozó felhőket teremtsen. Jellemzően segítő és jóindulatú, de ha földi halandó megharagítja, áradásokat, tornádót vagy szárazságot hoz. Ha ki akarták engesztelni, a tiszteletére emelt templomokban, kegyhelyeken különböző szertartásokat mutattak be.

Az átalakulás mestere, hol elfér egy gombostű hegyén, hol egész hegyeket eltakar, láthatatlanná változik, hal, kígyó vagy emberformát ölt. Repülőképességét nem szárnyának, hanem mágikus erejének köszönheti, ami gyakran a karmaiban tartott gyöngy hatalmának tulajdonítható. Nagy tiszteletlenség és balszerencsét

hoz, ha fejjel lefelé ábrázolják. Bőrre tetoválását csak igen erőseknek ajánlják, különben a sárkány felemészti szerencséjüket.

2. Jámborné Balog Tünde :ZSEBSÁRKÁNYOLÓGIA 2016 május Szitakötő

Földünk állatai között is nehéz eligazodni, de aki a képzelet birodalmának számtalan csodalényét akarná rendszerezni, lehetetlenre vállalkozik. A középkori állattan könyvek, a *bestiáriumok* szerzői meg se próbálták. Műveikben együtt szerepelnek az elefántok, oroszlánok, vízilovak és a griffek, baziliszkuszok, sárkányok leírásai. (A latin eredetű *bestia* állatot jelent, de inkább *fenevad* értelemben használjuk.)

Leletek bizonyítják, hogy már a történelem előtti időkben is hittek létezésükben. Az ókori mítoszokban hemzsegenek a fantasztikus állatok, többféle lényből összerakott *kimérák*. Mezopotámiában bikatestű, oroszlánlábú, sasszárnyú, emberfejű démonok szobrai vigyázták a kapukat. Ógörög vázákról a kígyóhajú Medúza, a bikaember Minotaurusz és az alvilág lejárátát őrző háromfejű kutya, Kerberosz vicсорog ránk. (Neve latinus alakjában, *cerberusként* honosodott meg nálunk.) A nagy erejű félisten, Héraklész — Herkulesz — a hírhedt lernai hidrát győzte le. Népmeséink tűzokádó, hétfejű sárkánya nyilván ennek a kilencfejű, mérges gőzöket kilehelő kígyószörnynek az unokája.

Sárkányok majd minden nép mítoszaiban szerepelnek, égisz a családfájuk. Hihetetlenül sokfélék. Szárnyasok és szárnyatlanok. Pikkelyesek és páncélosok. Egy, három, kilenc, száz vagy még több fejűek. Kígyóhoz, krokodilhoz vagy más hullóhoz hasonlóak. Tojásból vagy elvetett sárkányfogakból kelnek ki, apró kígyókból nőnek óriássá. Fehérek, feketék, sárgák, kékek, zöldek, vörösek. Hegy- és síkvidékiek. Barlangban, mocsárban, tóban, tengerben vagy a föld gyomrában lakoznak. Sárkányféle a kelták szárnyas-, az aztékok tollaskígyója és a hinduk, malájok *nagája* is. Ellentétben az európaiakkal, Délkelet-Ázsia sárkányai jóindulatúak. A teremtő erő, az égtájak, az elemek és a császári hatalom istenségei, őrei, szimbólumai. Első ismert ábrázolásuk kb. hatezer éves: egy Puyang városa mellett feltárt sírban kagylókból kirakott Sárkány-csillagképet találtak a régészek.

Kínában kétezer éve kezdték lexikonokba rendszerezni a sárkányokat. Külsejüket Vang Fu (i. sz. 83—170) filozófus a hármas tagolás és a *kilenc hasonló* szabályával írta le. A sárkány tagjai *fejtől a vállig, válltól derékig, deréktól a farokig* tartanak. A *kilenc hasonló* a következő: sarva hasonlítson a sarvas agancsához, feje a tevéhez, szeme a démonokéhoz, nyaka a kígyóéhoz, hasa egy kagylóéhoz, pikkelyei haléhoz, karmai saséhoz, mancsai tigriséhez, a füle pedig a bivalyéhoz.

Kínában mindenütt vannak sárkányok: szoborként, épületdíszként, festményeken, porcelánok, textilek mintájaként találkozhatunk velük. Legmonumentálisabb ábrázolásuk a 3,5 x 20 méteres *Kilenc sárkány fala* a pekingi Tiltott Városban látható — a páratlan palota-együttes ötszáz évig a császárok lakhelye volt.

Az európai sárkányok a középkorban élték első virágkorukat. A keresztény művészetben a Gonoszt sárkány alakban ábrázolták. Többnyire Szent Mihály főangyal és a vértanúságot szenvedő római kori katona, Szent György küzd vele a román és gótikus székesegyházak kőfaragványain, freskóin, szárnyas oltárain és a görög keleti ikonokon (az *ikon* görögül képet jelent). A bibliai hagyomány szerint Mihály arkangyal taszította le a mennyből az Isten ellen lázadó Lucifert. Szent György történetébe viszont századokkal később, a lovagkultusz idején került be a sárkányölés legendája.